

environmental, social and economic responsibilities, are relative, but their constituents' implementation differently affects the competitiveness of an enterprise; there is not enough to describe the influence of corporate social responsibility by evaluating the individual CSR elements impact on competitiveness, the impact of all elements are in need of analysis.

References:

1. Delgado, M., Ketels, Ch., Porter, M. E. & Stern, S. (2012). The determinants of national competitiveness. NBER Working Paper No. 18249, 1-18. [žiūrėta 2014-03-05]. Prieiga per internetą: <http://www.nber.org/papers/w18249.pdf>.

2. Marin, L., Rubio, A. & de Maya, S. R. (2012). Competitiveness as a strategic outcome of corporate social responsibility. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 19, 364-376. doi: 10.1002/csr.1288.

3. Porter, M. E. & Kramer, M. R. (2006). Strategy & society: the link between competitive advantage and corporate social responsibility. *Harvard Business Review*. [žiūrėta 2014-10-27]. Prieiga per Internetą [http://f2.washington.edu/fm/sites/default/files/Porter%20Business%20Case%20for%20CS R.pdf](http://f2.washington.edu/fm/sites/default/files/Porter%20Business%20Case%20for%20CS%20R.pdf).

4. Porter, M. E., Ketels, C. & Delgado, M. (2007). The microeconomic foundations of prosperity: findings from business competitiveness index. [žiūrėta 2012-01-25]. Prieiga per internetą <http://www.contexto.org/pdfs/WEFrepbusiness.pdf>.

5. Stankevičė, I. & Rukaitė, E. (2013). Corporate social responsibility in facet of firm competitiveness: unsound risk or new opportunity? In *Whither our economies: Proceedings of 3rd International Scientific Conference, 24-25 October 2013, Vilnius, Lithuania*, (pp. 51-60). Vilnius: Mykolas Riomeris University.

6. Turyakira, P. K. (2012). Corporate social responsibility: a competitive strategy for small and medium-sized enterprises in Uganda. [žiūrėta 2014-01-30]. Prieiga per internetą: <http://makir.mak.ac.ug/handle/10570/641>.

7. Turyakira, P., Venter, E. & Smith, E. (2014). The impact of corporate social responsibility factors on the competitiveness of small and medium-sized enterprises. *South African Journal of Economic and Management Sciences*, 17 (1), 157-172.

8. Weber, M. (2008). The business case for corporate social responsibility: a company-level measurement approach for CSR. *European Management Journal*, 26, 247-261. doi: 10.1016/j.emj.2008.01.006.

АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Куліш Д.В.

Науковий керівник: Солодовнік О.О., к.е.н., доцент

Харківський національний університет будівництва та архітектури

В сучасних умовах невизначеності розвитку економіки України особливо важливого значення набуває проблема управління фінансовою стійкістю підприємств.

Тільки за умови забезпечення достатнього рівня фінансової стійкості підприємства зможуть генерувати чинники позитивних кількісних та якісних змін для нормального їхнього функціонування сьогодні та зростання виробничого потенціалу у майбутньому [1].

Управління фінансовою стійкістю підприємства являє собою систему принципів та методів розробки і реалізації управлінських рішень, пов'язаних із забезпеченням такого стану фінансових ресурсів і активів, їх формування та розподілу, яка б дозволила підприємству розвиватися на основі зростання прибутку і капіталу при збереженні платоспроможності і кредитоспроможності та забезпечення й підтримання його фінансової рівноваги. Відповідні управлінські рішення ґрунтуються на результатах аналізу й оцінювання фінансової стійкості підприємства.

Огляд наукової літератури з цієї проблематики свідчить про те, що на сьогодні не має єдиної думки щодо аналітичного забезпечення управління фінансовою стійкістю підприємства. Кожний з із науковців пропонує власне бачення послідовності проведення такого аналізу та/або системи показників фінансової стійкості підприємства.

Найчастіше науковцями пропонується проводити аналіз та оцінювання фінансової стійкості підприємства в динаміці у такій послідовності: аналіз абсолютних показників → аналіз відносних показників → аналіз показників платоспроможності → визначення запасу фінансової стійкості. При цьому пропонується використовувати наступну систему показників:

- абсолютні показники: 1) показники, що характеризують джерела формування запасів і витрат (наявність власних коштів, наявність власних та довгострокових позикових коштів, наявність загальних коштів); 2) показники забезпеченості запасів джерелами їх фінансування (надлишок (+) або дефіцит (-) власних коштів, надлишок (+) або дефіцит (-) власних та довгострокових позикових коштів, надлишок (+) або дефіцит (-) загальних коштів). На підставі розрахунку трьох ознак резерву з джерелами їх формування розрізняють чотири типи фінансової стійкості – абсолютна стійкість, нормальна стійкість, передкризовий стан і кризовий стан;

- відносні показники фінансової стійкості підприємства: коефіцієнт автономії, коефіцієнт концентрації позикового капіталу, коефіцієнт співвідношення позикового та власного капіталу, коефіцієнт маневреності власного капіталу, коефіцієнт фінансової залежності, коефіцієнт фінансової стабільності, маневреність робочого капіталу, коефіцієнт залучених джерел в необоротних активах, коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів, коефіцієнт довгострокових зобов'язань, коефіцієнт поточних зобов'язань, коефіцієнт забезпечення власними коштами, коефіцієнт фінансового левериджу, коефіцієнт забезпечення запасів робочим капіталом, коефіцієнт забезпеченості оборотних активів робочим капіталом та ін.;

- відносні показники ліквідності та платоспроможності: коефіцієнт абсолютної ліквідності, коефіцієнт швидкої ліквідності, коефіцієнт поточної (загальної) ліквідності, коефіцієнт маневреності власних оборотних коштів,

частка оборотних коштів у активах, частка запасів у поточних активах, частка власних оборотних коштів у покритті запасів.

Для обґрунтування стратегічних управлінських рішень щодо забезпечення фінансової стійкості підприємства авторами [1] запропоновано проводити комплексне оцінювання стратегічної фінансової стійкості, яке дає змогу чітко ідентифікувати особливості та результати його фінансової діяльності, виявити проблемні зони та перспективи фінансового розвитку, враховуючи чинники зовнішнього і внутрішнього середовища, а також оцінити ефективність системи управління фінансами підприємства. Така оцінка інтегрує результати аналізу чинників зовнішнього фінансового середовища безпосереднього впливу та діагностики внутрішнього фінансового середовища підприємства. В роботі [2] розглянуто теоретичні основи діагностики фінансової стійкості функціонування підприємств, на базі яких запропоновано методика експрес- і фундаментальної діагностики їх фінансового здоров'я (хвороби). Експрес-діагностика по «слабких сигналах» дозволяє на ранній стадії визначити фінансову хворобу підприємств. Фундаментальна діагностика виявляє причини фінансової хвороби і визначає шляхи оздоровлення підприємств. Спільне використання експрес- і фундаментальної діагностики дозволяє комплексно здійснювати моніторинг фінансової стійкості функціонування підприємств, так і приймати оптимальні управлінські рішення з виявлення й усунення порушення в пропорціях руху фінансового капіталу.

Отже, досягнення тривалої фінансової стійкості підприємств у вітчизняній економіці вимагає прийняття виважених управлінських рішень на підставі результатів комплексного оцінювання фінансової стійкості, що здійснюється на основі всебічного аналізу факторів внутрішнього і зовнішнього середовища функціонування підприємства, які впливають на забезпечення та підтримку його фінансового стану.

Література:

1. Плиса В.Й. Стратегія забезпечення фінансової стійкості суб'єктів господарювання в економіці України: Монографія / В.Й. Плиса, І.І. Приймак. – Львів: Видавництво ННВК «АТБ», 2009. – 144 с.
2. Кизим М.О. Оцінка і діагностика фінансової стійкості підприємства: Монографія / М.О. Кизим, В.А. Забродський, В.А. Зінченко, Ю.С. Копчак. – Х.: Видавничий Дім «ІНЖЕК», 2003. – 144 с.

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ ПРАЦІ

Левчук І.М.

*Науковий керівник: Прокопенко М.В., старший викладач
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Продуктивність праці – найважливіший показник в господарській діяльності підприємства в сучасній ринковій економіці.